

О. Корнейко, Ю. Орлов; за заг. ред. О. Корнейка. К. : НАВС, 2021. 134 с.

30. Кластерний аналіз телефонного трафіку: практ. посібн. / [за заг. ред. В. Школьнікова та О. Корнейка]. К. : НАВС, 2020. 40 с.

31. Guidebook on Intelligence-Led Policing: Transnational Threats Department's Strategic Police Matters Unit, OSCE. Vienna: OSCE Secretariat, 3 July 2017. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/d/3/327476.pdf>.

32. Lesson 6: Intelligence-led Policing // Specialised Training Materials for UN Police. 2021. URL: <https://resourcehub01.blob.core.windows.net/training-files/Training%20Materials/024%20STM-UNPOL/024-012%20UNPOL%20STM%20Lesson%206%20Intelligence-led%20Policing.pdf>.

Цуцкірідзе Максим Сергійович,
перший заступник Голови Національної
поліції України – начальник Головного
слідчого управління, доктор юридичних
наук, професор

ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ КРИМІНАЛЬНОГО АНАЛІЗУ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ПРОГАЛИНИ В ЗАКОНОДАВЧОМУ РЕГУЛЮВАННІ

Сучасний етап розвитку кримінального процесу характеризується зростаючою потребою у впровадженні науково обґрунтованих, системних та технологічно сучасних методів аналізу інформації, що стосується злочинності. Це зумовлено низкою об'єктивних чинників: зростанням складності організації злочинної діяльності, поширенням її транснаціонального характеру, активним використанням сучасних комунікаційних технологій злочинцями, а також накопиченням значних обсягів інформації, яка потребує ретельного опрацювання.

У таких умовах традиційні підходи до збирання та оцінки доказової інформації часто виявляються недостатньо ефективними для своєчасного виявлення всіх обставин кримінального правопорушення, встановлення його учасників, зв'язків між ними та прогнозування подальших дій злочинної

групи. Для подолання цих викликів правоохоронні органи потребують сучасних аналітичних інструментів, здатних забезпечувати системну обробку різномірних відомостей, виявляти приховані закономірності та зв'язки, а також формувати науково обґрунтовані висновки для прийняття процесуальних рішень.

До таких методів належить кримінальний аналіз, що передбачає системне збирання, опрацювання та інтерпретацію інформації про криміногенну ситуацію, злочинну діяльність та її учасників.

Попри визнану практичну значущість кримінального аналізу для правоохоронних органів, його правовий статус та можливість використання результатів аналізу у кримінальному провадженні в Україні залишаються неврегульованими або фрагментарно врегульованими. Це створює низку практичних та теоретичних проблем, які потребують ґрунтовного дослідження.

У науковій літературі кримінальний аналіз визначається як специфічний вид інформаційно-аналітичної діяльності правоохоронних органів, що полягає у перевірці, оцінці та інтерпретації інформації, встановленні зв'язків між даними, отриманими під час виявлення, припинення та розслідування кримінальних правопорушень і важливими для оперативно-розшукової діяльності та кримінального провадження, з метою їх використання правоохоронними органами й судом, а також для подальшого проведення оперативного, тактичного й стратегічного аналізу [1, с. 21; 2. с. 145].

Слід відзначити, що попри те, що підрозділи кримінального аналізу вже тривалий час функціонують у системі Національної поліції, сам термін «кримінальний аналіз» досі не має законодавчого визначення, а також відсутнє нормативне регулювання процедури його здійснення.

Водночас у Законі України «Про Бюро економічної безпеки України» законодавець надає визначення цього терміну в контексті протидії кримінальним правопорушенням у сфері економіки. Так, у ст. 2 закону зазначається, що кримінальний аналіз – це інформаційно-аналітична діяльність, спрямована на встановлення взаємозв'язків між даними про злочинну діяльність та іншими даними, потенційно з ними пов'язаними, їх оцінювання та інтерпретацію, прогнозування розвитку досліджуваних подій з метою їх використання для виявлення,

припинення та розслідування кримінальних правопорушень, що посягають на функціонування економіки держави [3].

Проведення кримінального аналізу передбачено пунктом 21 статті 8 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність», який уповноважує оперативні підрозділи безпосередньо здійснювати або ініціювати його для виконання завдань оперативно-розшукової діяльності [4].

У практичній діяльності результати кримінального аналізу можуть: допомагати формулювати версії слідства; сприяти виявленню організованих злочинних груп та злочинних організацій; обґрунтовувати підозру або планувати заходи з її перевірки; полегшувати взаємодію між правоохоронними органами. Таким чином, кримінальний аналіз має потенціал стати інструментом підвищення ефективності досудового розслідування.

Попри зазначене, у контексті здійснення кримінального провадження, чинний КПК України не відносить результати кримінального аналізу до процесуальних джерел доказів [5]. У зв'язку із цим, можна виокремити такі ключові прогалини законодавства:

- відсутність офіційного законодавчого визначення кримінального аналізу (немає єдиного визначення у законах чи підзаконних актах, що створює різночитання у розумінні його змісту та призначення);

- неврегульований статус результатів кримінального аналізу (у кримінальному провадженні не визначено, чи можуть такі результати бути джерелом доказів або підставою для проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій);

- відсутність процесуальних гарантій достовірності (процедури документування, збереження та перевірки результатів кримінального аналізу не закріплені законодавчо, що створює ризики фальсифікації, підтасовки або втрати даних);

- неврегульований порядок взаємодії між суб'єктами (відсутній механізм обміну результатами кримінального аналізу між різними правоохоронними органами, зокрема між підрозділами поліції, СБУ, ДБР, прокуратурою);

- проблеми міжнародної співпраці (українське законодавство не повній мірі адаптовано до стандартів Європолу чи Інтерполу щодо обміну аналітичними продуктами).

Таким чином, наявні прогалини у правовому регулюванні обмежують можливість ефективного використання результатів кримінального аналізу у кримінальному процесуальному доказуванні. Це створює ризики визнання таких доказів недопустимими та ускладнює міжнародну співпрацю у протидії організованій злочинності.

У зв'язку з цим видається, що правильним шляхом вирішення окреслених проблем є усунення виявлених прогалин шляхом законодавчого визначення поняття, мети та завдань кримінального аналізу, а також встановлення процедури документування його результатів. Необхідно, зокрема, врегулювати критерії їх допустимості як доказів і порядок обміну між правоохоронними органами.

Підсумовуючи, слід зазначити, що кримінальний аналіз є ефективним інструментом боротьби зі злочинністю, який дозволяє оперативно виявляти зв'язки між злочинами та їх суб'єктами, прогнозувати криміногенні процеси й підвищувати ефективність досудового розслідування. Водночас законодавство України наразі не забезпечує належного правового підґрунтя для його повноцінного використання у кримінальному провадженні. Усунення наявних прогалин потребує системного підходу та міжвідомчої співпраці з урахуванням міжнародного досвіду. Внесення змін і доповнень до чинного законодавства сприятиме підвищенню якості досудового розслідування, зміцненню правових гарантій учасників процесу та ефективнішій протидії організованій злочинності.

Список використаних джерел

1. Мовчан А.В. Актуальні проблеми впровадження в органах національної поліції України моделі поліцейської діяльності, керованої аналітикою. *Соціально-правові студії*. 2018. Випуск 1. С. 17–22.

2. Моца В.В. Теоретико-методологічні засади використання кримінального аналізу оперативними підрозділами правоохоронних органів України. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*, 2022. с. 141–147.

3. Про Бюро економічної безпеки України : Закон України від 28 січ. 2021 р. № 1150-IX. Верховна Рада України : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20>.

4. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18 лют. 1992 р. № 2135-ХІІ. Верховна Рада України : [сайт] URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>.

5. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VІ. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

Ченурна Тетяна Володимирівна,
аспірант кафедри криміналістики
та судової медицини Національної
академії внутрішніх справ

ДОПИТ ПІДОЗРЮВАНИХ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, УЧИНЕНИХ ПРАЦІВНИКАМИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ

Допитом називають слідчу (розшукову) дію, яка являє собою регламентований кримінальними процесуальними нормами інформаційно-психологічний процес спілкування осіб, які беруть у ньому участь, спрямований на отримання інформації про відомі допитуваному факти, що мають значення для розслідування [1, с. 264]. Процесуальний порядок допиту під час досудового розслідування визначений статтями 42, 56, 66, 95–97, 133, 223–226, 232, 256 КПК України [2].

На практиці – це одна з найбільш складних слідчих (розшукових) дій. Складність допиту визначається не тільки тим, що слідчому нерідко протистоїть особа, яка не бажає давати показання, але й тим, що у показаннях добросовісної особи, яка допитується, можуть міститися помилки, перекручування і вигадки, які необхідно виявити і врахувати на шляху встановлення об'єктивних обставин кримінального провадження. Тому допит вимагає від слідчого високої професійної майстерності [3, с. 440].

Згідно ст. 42 КПК України, підозрюваним є особа, якій у порядку, передбаченому статтями 276–279 КПК України, повідомлено про підозру, особа, яка затримана за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, або особа, щодо якої складено повідомлення про підозру, однак його не вручено їй внаслідок невстановлення місцезнаходження особи, проте вжито заходів для вручення у спосіб, передбачений КПК України для вручення повідомлень [2].